

INDEXUL EGALITĂȚII DE GEN 2020

Care este nivelul de egalitate dintre
femei și bărbați în Moldova?

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC
Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare
Швейцарское управление по развитию и сотрудничеству

Suedia
Sverige

Indexul Egalității de Gen 2020 este realizat de Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare în cadrul proiectului “Inițiativa Comună pentru Oportunități Egale”. Proiectul este implementat de Fundația Est-Europeană în cooperare cu Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, din resursele acordate de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare și Suedia. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorilor.

CUPRINS

INTRODUCERE.....	3
CONSTATĂRI GENERALE	4
CONSTATĂRI PENTRU FIECARE ARIE	6
1. PIAȚA MUNCII	6
2. POLITICA.....	6
3. EDUCAȚIA.....	7
4. ACCESUL LA RESURSE	7
5. PERCEPȚII ȘI STEREOTIPURI	8
6. SĂNĂTATEA	8
ANEXA 1. METODOLOGIA DE CALCULARE A INDEXULUI EGALITĂȚII DE GEN	10
ANEXA 2. CALCULELE INDEXULUI EGALITĂȚII DE GEN PE DOMENII	12
DESPRE CENTRUL PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE	15

Documentul a fost elaborat de:

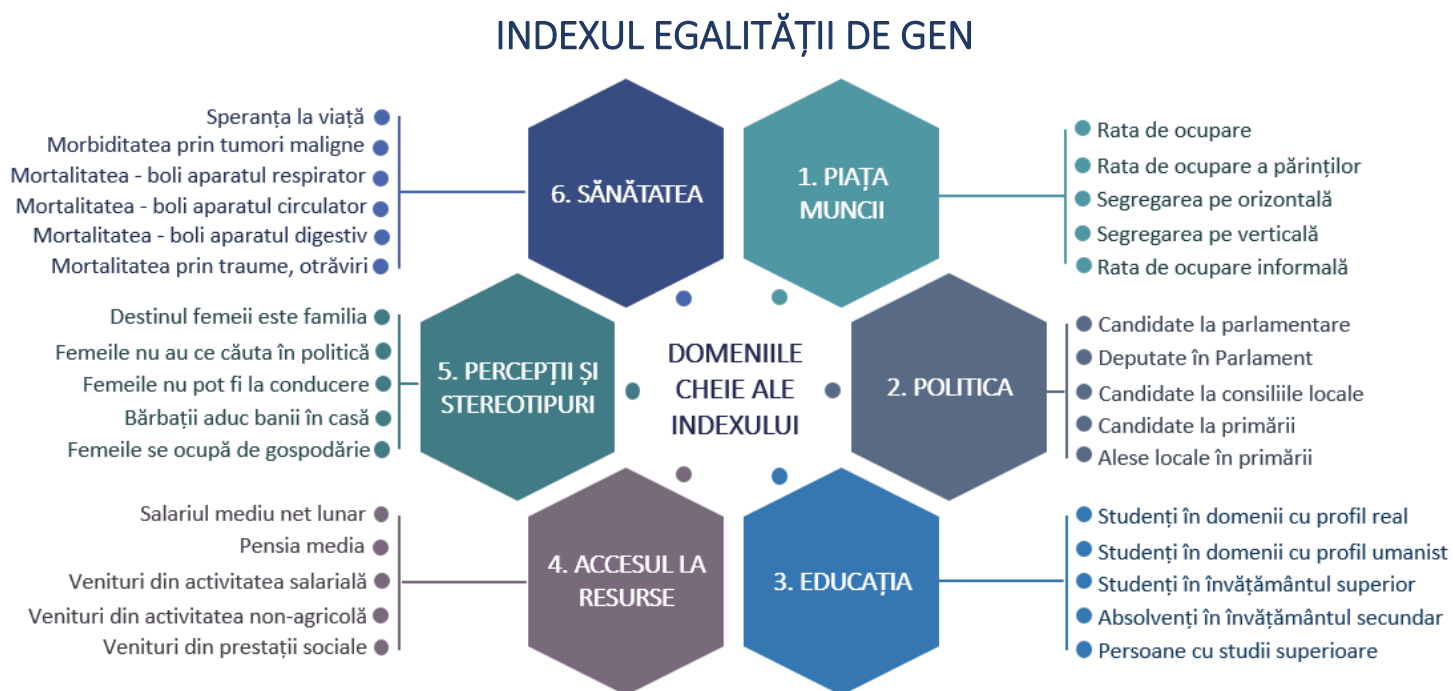
Rodica IVAȘCU

Alexei BUZU

INTRODUCERE

Anual, de 8 martie, Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD) lansează Indexul Egalității de Gen, pentru a analiza și înțelege care sunt progresele și regresele înregistrate în asigurarea oportunităților egale pentru femeile și bărbații din Republica Moldova.

Indexul Egalității de Gen măsoară nivelul egalității între femei și bărbați pe 6 domenii cheie. Acesta este calculat în baza a 31 de indicatori de impact, grupați în șase categorii relevante: (i) Piața Muncii, (ii) Politică, (iii) Educația, (iv) Accesul la Resurse, (v) Percepții și Stereotipuri, (vi) Sănătatea.

F1. Ariile cheie și indicatorii specifici ai Indexului Egalității de Gen
Sursa: CPD

Nivelul egalității este măsurat de la 0 (zero) la 100 (o sută). Pentru fiecare domeniu a fost calculat un sub index care poate varia de la 0 – indicând o inegalitate totală între femei și bărbați și 100 – indicând o egalitate de gen. Astfel, cu cât indicele calculat este mai aproape de 100, cu atât nivelul egalității de gen pe acel domeniu este mai înalt. Metodologia detaliată de calculare a Indexului a se vedea în anexa 1.

INEGALITATE DE GEN – 0 100 – EGALITATE DE GEN

Indexul Egalității de Gen măsoară inegalitatea în ambele direcții. De cele mai multe ori conceptul egalității de gen este confundat cu demersul de a promova în exclusivitate drepturile femeilor. Datele Indexului Egalității de Gen arată că, de fapt, și bărbații sunt afectați direct de inegalitatea de gen în special pe domeniile sănătății și educației.

CONSTATĂRI GENERALE

1. Valorile Indexului Egalității de Gen înregistrează creșteri ușoare, dar stabile. Astfel, pentru anul 2020, nivelul mediu al egalității dintre femei și bărbați, pentru ariile strategice evaluate, a înregistrat 60 de puncte, ceea ce e cu un punct mai mult comparativ cu anul precedent.

Important de menționat că valorile pentru indexurile precedente s-au modificat drept urmare a ajustării acestora la datele actualizate oferite de BNS. Astfel, au fost ajustate calculele pentru ariile Accesul la Resurse și Sănătatea.

Domeniile Relevante	Indexul 2009	Indexul 2016	Indexul 2017	Indexul 2018	Indexul 2019	Indexul 2020	Tendința
Piața muncii	64	62	63	64	63	63	-
Politica	32	36	36	36	40	47	+7
Educația	55	54	54	53	53	52	-1
Accesul la Resurse	77	74	75	79	77	76	-1
Percepții și Stereotipuri	42	47	51	47	54	60	+6
Sănătatea	73	66	65	65	65	63	-2
Indexul egalității de gen	57	56	57	57	59	60	+1

T1. Indexul Egalității de Gen în Republica Moldova pentru anii 2009-2020

Sursa: BNS și sondaje naționale de opinie realizate la comanda CPD

2. În mare parte, Indexul a sporit pe seama reformelor aduse în domeniul politic. Astfel, domeniul dat a înregistrat cea mai mare creștere – de 7 puncte. Putem menționa aici că respectiva sporire pronunțată, comparativ cu alte domenii, a fost determinată de **eforturile considerabile de advocacy din partea actorilor sociali, care s-au soldat cu reglementarea prevederilor de plasament pe listele de candidați.** În acest context, rezultatele alegerilor locale, și anume creșterea considerabilă a ponderii femeilor candidate pentru a fi consiliere locale - de la 34,9% la 45,8%, dar și a celor ce au decis să fie primare - de la 22,5% la 27,1%, a contribuit la o mai bună reprezentare a genurilor în funcțiile decizionale. În pofida acestor rezultate bune, nu trebuie de neglijat faptul că, per ansamblu, domeniul politic încă înregistrează valori sub nivelul mediu al Indexului – doar 47 de puncte din 100 stabilite.

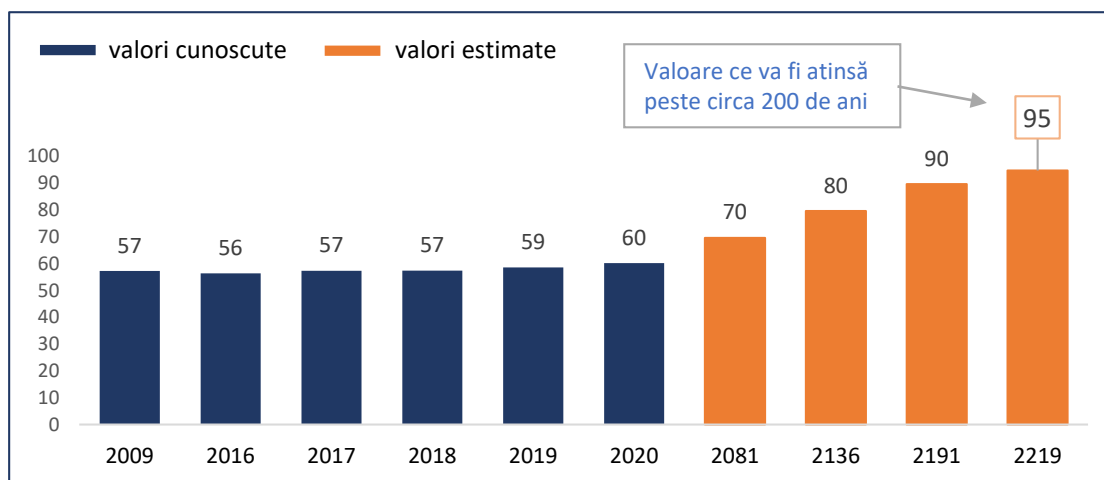
3. Totodată, reducerea nivelului de stereotipizare cu referire la rolurile de gen în societate a determinat pozitiv rezultatul final al Indexului. Datele sondajului de opinie desfășurat în 2020, au relevat faptul că mai multe persoane sunt pozitiv orientate spre a fi asigurate oportunități egale femeilor și bărbaților. Astfel, s-a diminuat cu până la 10 puncte procentuale (pp) ponderea celor care consideră că *destinul femeii este familia și gospodăria* (de la 59,7% la 51,3%) și a celor ce cred că *este de datoria bărbatului de a aduce bani în casă* (de la 73,1% la 61,4%).

4. Ne atrage atenția și faptul că jumătate din domeniile componente ale Indexului, au înregistrat scăderi ale valorilor medii. Aici ne referim la domeniile Educația (cu 1 punct), Accesul la Resurse (cu 1 punct) și Sănătatea (cu 2 puncte). La fel, menționăm că aria Piața Muncii a rămas la un scor neschimbat de 63 de puncte.

5. Inegalitățile din sănătate și educație afectează preponderent bărbații, iar cele din piața muncii, politica și accesul la resurse - femeile. Și în acest an, datele analizate arată clar faptul că decalajele de gen se răsfrâng direct atât asupra femeilor, cât și asupra bărbaților. Nu trebuie de omis faptul că, femeile au de făcut față la acestea într-o proporție mult mai mare, în special dacă se atrage atenția la ariile unde femeile sunt cel mai des defavorizate – piața muncii (ce le afectează independența financiară) și politica.

6. În cazul menținerii tendinței actuale, atunci, în Moldova, egalitatea de gen va fi înregistrată circa peste 200 de ani. Ținându-se cont de valorile disponibile ale Indexului Egalității de Gen pentru ultimii 10 ani și a variației acestora, CPD a calculat, cu aproximație, în cât timp femeile din Moldova se vor bucura de aceleași oportunități ca și bărbații.¹ Astfel, rezultatele arată că Indexul Egalității de Gen va înregistra valori mai mari de 95 de puncte cel puțin în anul **2219** (se vedea figura 2).

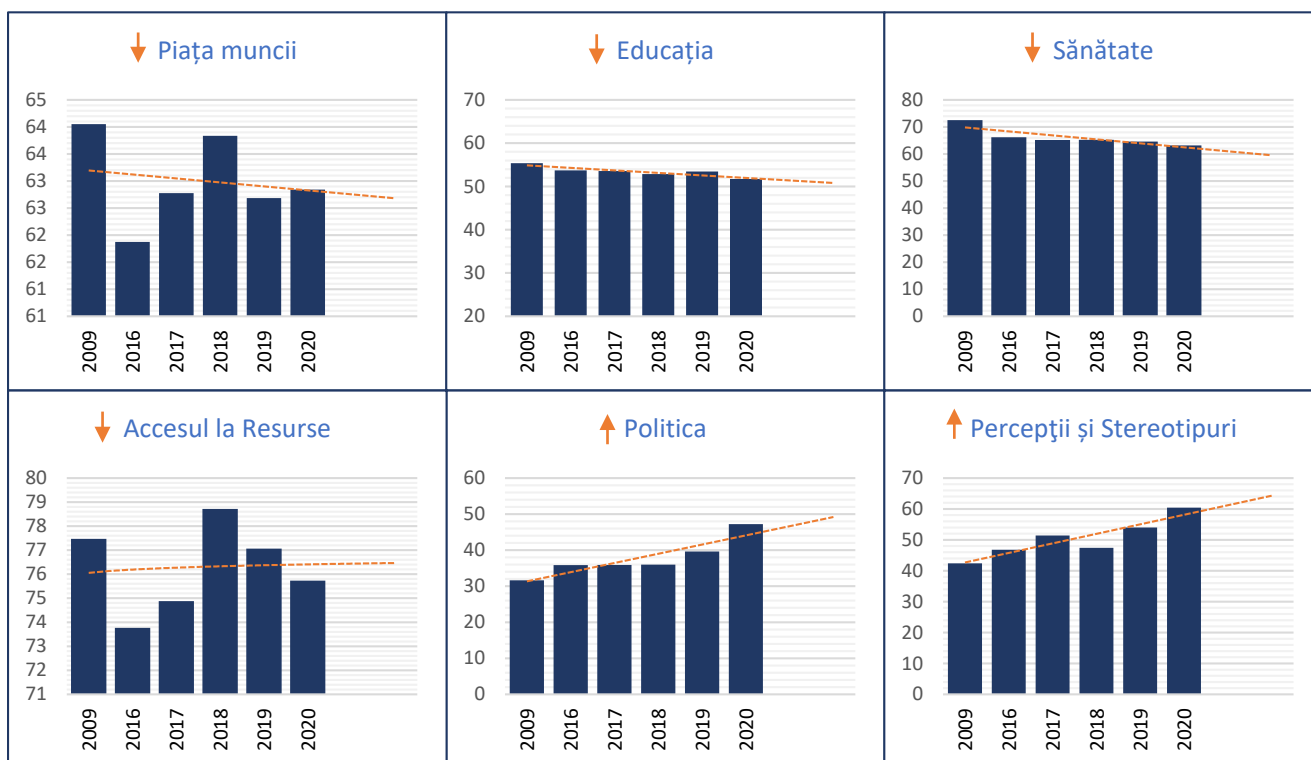
¹ Aceasta a fost posibilă datorită aplicării formulei ce permite prognozarea evoluției viitoare a valorii unei variabile pe baza datelor deja cunoscute (trend).

F2. Estimări privind nivelul egalității de gen pe domeniile componente ale Indexului Egalității de Gen, puncte
Sursa: Calculele și estimările CPD

7. Inegalitățile de pe piața muncii și sănătate vor fi eliminate mult mai dificil. O simplă extrapolare liniară a tendințelor pentru fiecare domeniu în parte ne arată că, în lipsa unor reforme fundamentale, inegalitățile de pe piața muncii și din sănătate vor continua să se accentueze (figura 3). Altfel spus, dacă nu vor fi întreprinse măsuri și acțiuni corective pentru a (i) diminua barierele de încadrare sau revenire în câmpul muncii a femeilor, (ii) depăși segregarea pronunțată de gen în domeniile cu profil realist și umanist de studii și (iii) micșora consumul de alcool și tutun în rândul bărbaților (unii dintre factorii nocivi ce determină reducerea speranței de viață a acestora), Moldova va eșua la capitolul asigurării egalității de gen în aceste sfere.

8. În același timp, o situație pozitivă se atestă pentru alte 2 componente ale Indexului – Politica și Percepții și Stereotipuri. Astfel, în condițiile în care la nivel național vor continua a fi implementate acțiuni ce țintesc spre a stopa din perpetuarea rolurilor de gen în societate, la menținerea trend-ului ilustrat, domeniul *Percepții și Stereotipuri* are cea mai mare probabilitate de a atinge valorile maxime ale Indexului, într-un tempo mai rapid decât celelalte arii. Estimativ, sub indexul *Percepții și Stereotipuri* va fi echivalent cu 95 de puncte în anul 2051. Pentru *Politică*, situația dată va fi caracteristică, cu aproximație, în 2071, cu condiția în care în alegeri va fi respectat sistemul cotelor duble (ce implică prevederile de plasament pe lista de candidați și cota de gen).

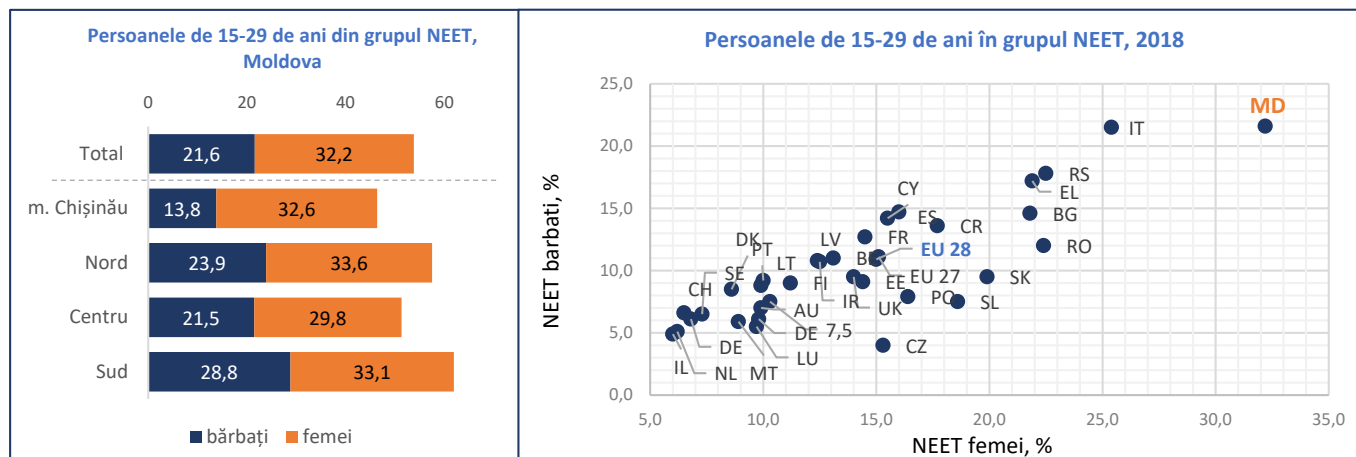

F3. Tendințele pentru fiecare din domeniile componente ale Indexului Egalității de Gen
Sursa: Estimările CPD

CONSTATĂRI PENTRU FIECARE ARIE

1. PIAȚA MUNCII

9. Comparativ cu țările europene, Moldova are cea mai mare rată a tinerelor din grupul NEET². Ultimele date oferite de BNS pentru anul 2018, arată o ușoară creștere a ratei de ocupare a femeilor (de la 38,1% în 2017 la 40,0% în 2018). Totodată, îmbunătățiri se observă și în rândul ocupării mamelor cu cel puțin un copil de până la 6 ani (de la 36% la 39,1%). În pofida acestora, nu trebuie de neglijat faptul că, aceste valori sunt evident mai mici decât cele specifice bărbaților. Totodată, alarmantă rămâne a fi situația tinerelor ce nu sunt încadrate nici în câmpul muncii și nici nu participă la vreo formă de educație (grupul NEET). Astfel, mai mult de o treime din tinerele de 15-29 de ani nu beneficiază de astfel de servicii. În profil regional, situația este și mai pronunțată – în partea de Sud, tocmai 33% din tinere sunt excluse din oportunitățile respective. În același timp, figura de mai jos, relevă faptul că, în context european, Moldova are cea mai mare pondere a acestui grup de tinere și tineri.

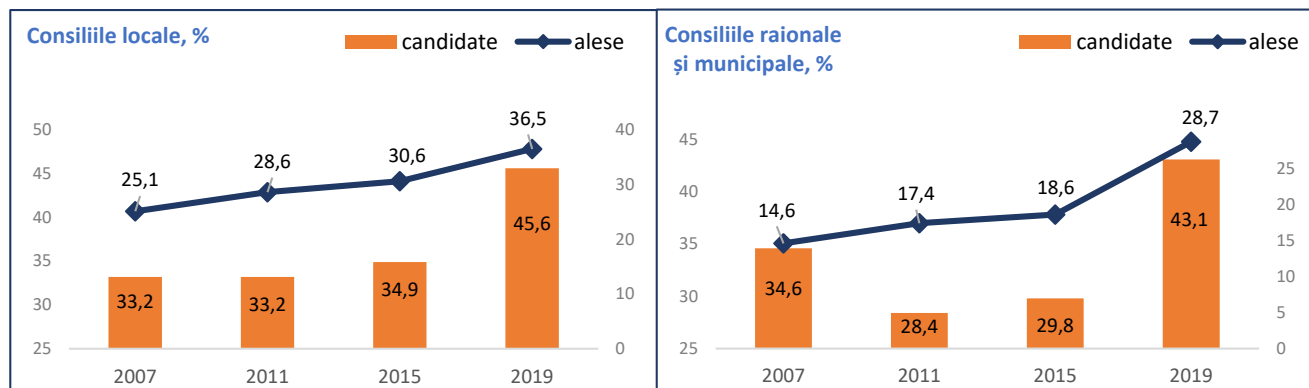

F4. Ponderea tinerelor și a tinerilor în grupul NEET, Moldova
Sursa: Eurostat 2018 și BNS 2018 (pentru Moldova)

F5. Ponderea tinerelor și tinerilor din grupul NEET în profil european

2. POLITICA

10. În 2019 s-a înregistrat cea mai mare pondere a femeilor candidate și a celor alese la funcția de consilieră din ultimele 4 scrutine electorale.³ Numărul femeilor candidate pentru funcția de consilieră, atât de nivelul I, cât și de nivelul II, a crescut considerabil față de ultimele scrutine. Ponderea femeilor candidate pentru funcția de consilieră raională/municipală a crescut cu aproximativ 14%, iar la funcția de consilieră locală - cu 11%. Totodată, în acest scrutin s-au înregistrat și cele mai multe femei alese pentru aceste funcții (a se vedea figurile de mai jos). **Numărul candidatelor și a celor alese a crescut datorită sistemului de cotă dublă (ce include cota de reprezentare de 40% și prevederi de plasament pe liste).** Cu toate acestea, partidele continuă să desemneze femeile pe locuri mai puțin eligibile. În cazul consilierilor raionali/municipali, pe primul loc au fost desemnate doar 14% de femei candidate, față de 86% de bărbați pe aceeași poziție, iar pentru consiliile locale – doar 30% din primele locuri sunt ocupate de femei. Pe locurile mai puțin favorabile, ponderea femeilor candidate crește considerabil.

F6. Ponderea femeilor în rândul candidaților în consiliile raionale/municipale și locale, %
Sursa: Calculele CPD în baza datelor oferite de către CEC

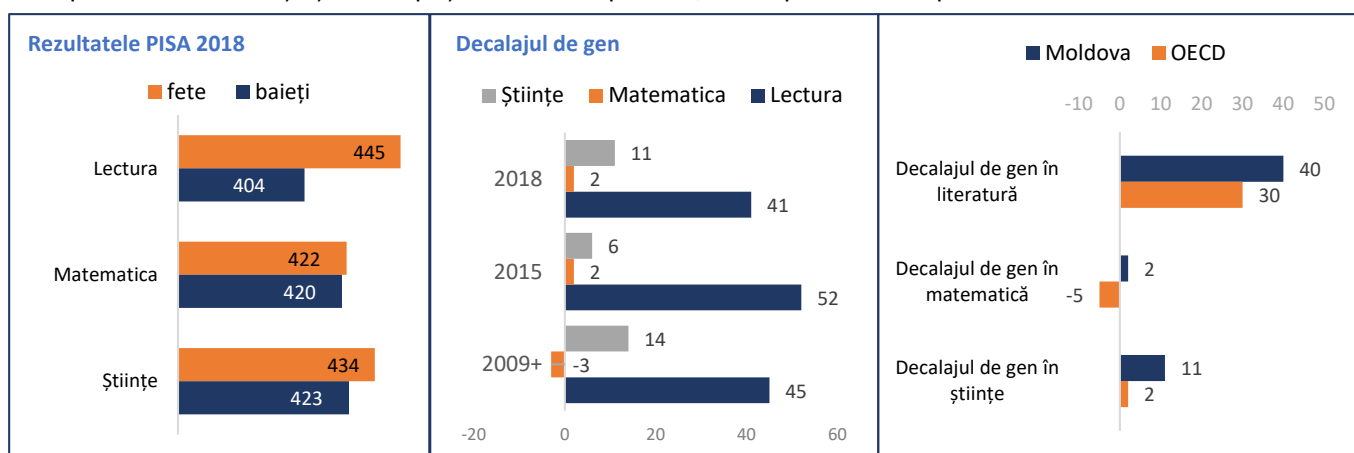
² procentul femeilor și a bărbaților care nu sunt pe piața muncii, în educație sau instruire

³ http://progen.md/files/4310_cpd_alegeri_locale_raport_2019_final.pdf

3. EDUCAȚIA

11. Aproximativ 12% dintre băieți și doar 1% dintre fete, care au performanțe înalte la studii, se așteaptă să lucreze în profesii legate de TIC.⁴ Aceasta este una dintre concluziile relevate de rezultatele PISA 2018. Totodată, studiul a evidențiat un decalaj de gen destul de pronunțat la *lectură* și în *știință*, la ambele, fetele, având performanțe vădit mai bune decât în cazul băieților. De menționat că, în comparație cu mediile pe OECD, Moldova înregistrează decalaje de gen mai pronunțate, cu excepția disciplinei *matematică* (figura 8). Totodată, dinamica rezultatelor relevă că, în pofida faptului că băieții au început să se descurce mai bine la lectură, totuși inegalitatea persistă și este destul de pronunțată (tocmai 41 de puncte). Adicional, în contextul în care, la *matematică* fetele au obținut rezultate practic similare cu cele ale băieților, și doar 1% dintre acestea doresc să-și continue studiile în domeniul TIC, iar fiecare a cincea se așteaptă să lucreze în profesii legate de sănătate (comparativ cu circa 1 la 10 în cazul băieților)⁵, se pune întrebarea perpetuării stereotipurilor și deprinderilor sociale în ceea ce vizează divizarea de gen pe domeniile de activitate ce sunt preferate sau sugerate și alese de fete și băieți.

12. Totodată, alarmant este rata de analfabetism. În 2018, în Moldova 43% din elevi nu înțeleg sensul celor citite, iar jumătate (50%) sunt analfabeți matematic, ceea ce înseamnă că nu înțeleg cifrele. Adicional, 24% dintre studenți au raportat că sunt hărțuiți de cel puțin câteva ori pe lună, o altă problemă importantă ce trebuie abordată.⁶

F7. Decalajele în rezultatele băieților și a fetelor pentru obiectele studiate
Sursa: OECD, PISA 2018

F8. Decalajul de gen în Moldova și media OECD

4. ACCESUL LA RESURSE

13. În 2019 a fost înregistrată cea mai mare inechitate salarială dintre femei și bărbați în ultimii șase ani – de 14,4%. Republica Moldova s-a angajat să își apropie progresiv legislația națională de legislația UE în domeniul ocupării forței de muncă, politiciii sociale și egalității de șanse.⁷ În mod particular, Moldova și-a asumat obligația de a transpune în legislația națională Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006.⁸ Tergiversarea implementării prevederilor Directivei, determină o pronunțare a decalajului de gen în remunerare. Deși în termeni procentuali acest regres nu pare a fi foarte semnificativ (creștere de circa 1pp față de anul precedent), în valoare monetară inegalitatea de venituri este considerabilă. În 2019, o femeie angajată a pierdut 14490 MDL, pe fonul discrepanțelor salariale, aceasta fiind cea mai mare pierdere anuală financiară din ultimii șase ani.

În același timp, aceste inegalități se transpun direct și asupra **pierderilor suportate de femeile pensionare.** În 2019 pierderea a fost de 5038,00 MDL. În municipiul Chișinău acestea fiind și mai accentuate – 11430 MDL.

⁴ Raportul PISA 2018 pentru Moldova, https://www.oecd.org/pisa/publications/PISA2018_CN_MDA.pdf
Raportul pentru anul 2009+ - <https://research.acer.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=pisa>

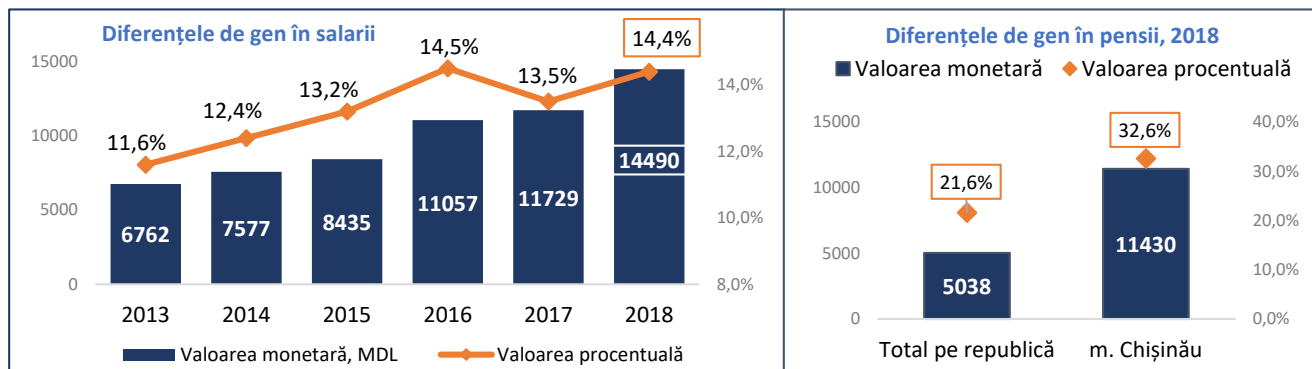
⁵ https://www.oecd.org/pisa/Combined_Executive_Summaries_PISA_2018.pdf

⁶ ibidem

⁷ prin semnarea (în 2014) și apoi ratificarea și intrarea în vigoare (la 1 iulie 2016) a Acordului de asociere UE-Moldova.

⁸ Directiva privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă

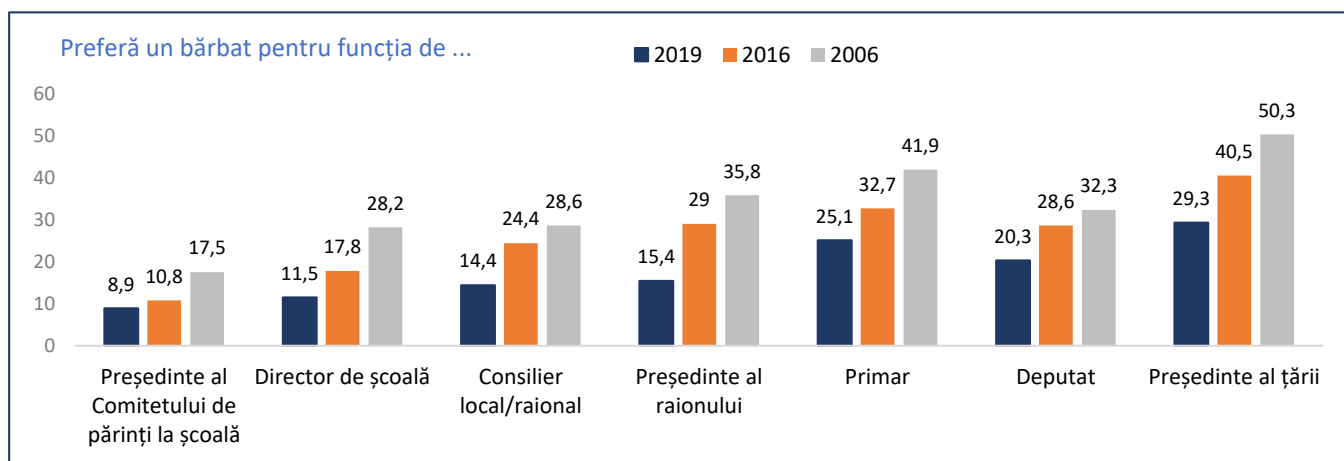
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0054&from=EN>

F9. Disparitatea salarială și în pensii între femei și bărbați, în valoare procentuală și monetară
Sursa: Calculele CPD în baza datelor BNS

5. PERCEPȚII ȘI STEREOTIPURI

14. Se observă o descreștere a ponderii persoanelor cu preferințe de marginalizare. Chiar dacă sondajele de opinie realizate la comanda CPD, relevă faptul că o parte semnificativă a cetățenilor au preferințe clare care favorizează alegerea unui bărbat în funcții de conducere, totuși, analiza în dinamică arată că ponderea acestora este în continuare scădere. Spre exemplu, în anul 2006, jumătate din cetățeni preferau un bărbat pentru funcția de Președinte al țării, această pondere scăzând - de la 40,5% în 2016 la 29,3% în 2019 (figura de mai jos). Aceeași tendință o putem atesta pentru toate funcțiile electivă atât de la nivel local, cât și central. Preferințele pentru un bărbat la funcția de Primar au scăzut de la 42% în 2006 la 25,1% în 2019.

F10. Opțiunile cetățenilor cu privire la nivelul de reprezentare a femeilor în Consiliile Locale și Raionale, %
Sursa: Sondaj Național CPD/CBS AXA 2019, Barometrul de Gen 2016, Barometrul de Gen 2006

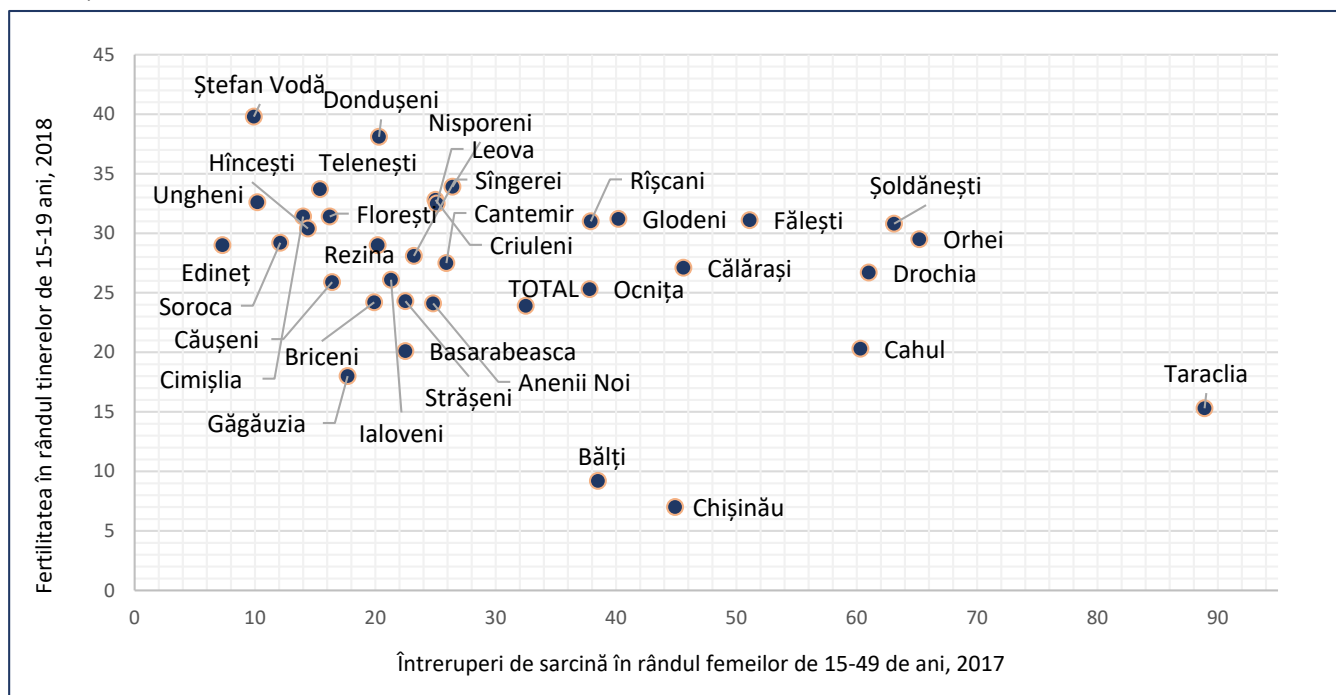
6. SĂNĂTATEA

15. În Moldova se înregistrează o variație extrem de mare în ceea ce vizează sănătatea reproductivă a femeilor. Figura de mai jos contrapune ultimele valori disponibile și oferite de BNS cu referire la *întreprerile de sarcină în rândul femeilor de 15-49 de ani și fertilitatea în rândul tinerelor de 15-19 ani*. Astfel, se observă clar o dispersare destul de pronunțată în profilul teritorial. Totodată, o situație ce ridică semne de întrebare vizează fertilitatea în rândul tinerelor de 15-19 ani, indicator ce reprezintă raportul dintre numărul copiilor născuți vii și numărul femeilor la vârsta de procreare. În context general, indicatorul este interpretat ca fiind unul pozitiv, însă în cazul categoriei analizate de persoane (adolescențele și tinerelor de 15-19 ani), valorile înalte atestă, de fapt, o problemă.

Menționăm că, în corespundere cu concluziile relevate de cercetarea „Sarcina în adolescență în Republica Moldova”⁹, în 2019 nivelul de informare privind metodele de contracepție se atestă la un nivel scăzut de informare. Totodată, printre cauzele ce favorizează creșterea cazurilor de sarcini printre adolescente se enumeră lipsa

⁹ Cercetarea calitativă „Sarcina în adolescență în Republica Moldova” a fost realizată de Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate în comun cu Centrul de Investigații Sociologice și Marketing „CBS RESEARCH”.

educației privind sănătatea sexuală și reproductivă, accesibilitatea redusă a contraceptivelor, mediul social și cadrul instituțional existent.

F11. Cartografierea raioanelor în dependență de fertilitatea în rândul tinerelor și de întreruperile de sarcini în rândul femeilor de 15-49 de ani
Sursa: BNS, 2017 și 2018

ANEXA 1. METODOLOGIA DE CALCULARE A INDEXULUI EGALITĂȚII DE GEN

Indexul Egalității de Gen măsoară nivelul egalității de gen pe 6 domenii cheie. Indexul Egalității de Gen, este calculat în baza a 31 de indicatori de impact¹⁰, grupați în șase categorii relevante, cum ar fi: (i) Piața Muncii, (ii) Politică, (iii) Educație, (iv) Accesul la Resurse, (v) Percepții și Stereotipuri, (vi) Sănătate. Pentru fiecare domeniu a fost calculat un sub index care poate varia de la 0 – indicând o inegalitate totală între femei și bărbați și 100 – indicând o egalitate de gen perfectă. Astfel, cu cât indicele calculat este mai aproape de 100, cu atât nivelul egalității de gen pe acel domeniu este mai înalt.

.....

Inegalitate - 0 **100 - Egalitate**

Domeniul	Indicatorii
Piața Muncii	<ul style="list-style-type: none"> • Rata de ocupare • Reconcilierea vieții profesionale cu cea de familie măsurată prin rata de ocupare în rândul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-49 de ani, care au cel puțin un copil de 0-6 ani. • Segregarea pe piața muncii măsurată prin indexul de segregare pe orizontală (segregarea pe sectoarele economice) și indicele segregării pe verticală (segregarea pe poziții în cadrul sectorului). • Rata de ocupare informală, cu excepția sectorului agricol.
Politică	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea candidaților / candidatelor în cadrul alegerilor parlamentare. • Ponderea deputaților / deputatelor în Parlament. • Ponderea candidaților / candidatelor pentru funcția de consilier/ă local/ă. • Ponderea candidaților / candidatelor la funcția de primar. • Ponderea persoanelor alese în funcția de primar.
Educație	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea studenților / studentelor în domeniile cu profil real (științe ale naturii, științe exacte, inginerie, tehnologii de fabricare, tehnologie chimică, arhitectură și construcții). • Ponderea studenților / studentelor în domenii cu profil umanist (științe ale educației, arte, științe umanistice, științe politice, științe sociale, asistența socială, științe ale comunicării). • Ponderea studenților / studentelor din programele de învățământ superior. • Ponderea absolvenților/ absolventelor în instituțiile de învățământ secundar profesional. • Ponderea persoanelor (25-64 ani) care au studii superioare.
Accesul la Resurse	<ul style="list-style-type: none"> • Salariul mediu net lunar. • Pensia medie. • Ponderea de venituri din activitatea salarială în gospodăria. • Ponderea de venituri din activitatea individuală non agricolă. • Ponderea veniturilor din prestațiile sociale.
Percepții și stereotipuri	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – destinul femeii este familia și gospodăria. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – femeile nu au ce căuta în politică. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – este mai mult de datoria bărbaților să aducă bani în casă. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – femeile sunt mai puțin capabile și nu pot ocupa funcții de conducere. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – este mai mult de datoria femeilor să se ocupe de treburile casei.

¹⁰Indicatori cum ar fi: rata de ocupare, rata de ocupare informală, rate candidaților și a persoanelor alese în funcții electivă, ponderea studenților pe diferite domenii, morbiditatea în rândul populației, salariul mediu, pensia medie

Sănătate

- Mortalitatea generală a populației, bolile aparatului respirator, la 100 000 de locuitori.
- Morbiditate prin tumori maligne la 100 000 locuitori.
- Durata medie a speranței de viață.
- Mortalitatea generală a populației, boli a aparatului circulator, la 100 000 locuitori.
- Mortalitatea generală a populației, boli ale aparatului digestiv la 100 000 de locuitori.
- Mortalitatea generală a populației, traume și otrăviri, la 100 000 de locuitori

Tablul 1. Lista domeniilor și indicatorilor care formează Indexul Egalității de Gen

Alegerea domeniilor și indicatorilor s-a bazat pe următoarele criterii:

(i) domeniile selectate trebuie să fie relevante din perspectiva egalității de gen, dar și prin faptul că sunt abordate de politicile publice și se disting prin persistența inegalității de gen.

(ii) indicatorii selectați trebuie să semnaleze impactul, pentru că, de cele mai multe ori, în procesul evaluării politicilor de promovare a egalității de gen a lipsit perspectiva Impactului, iar calcularea Indexului va suplini acest gol.

(iii) indicatorii selectați trebuie să fie dezagregați pe criteriul de gen și trebuie să fie disponibili atât pentru anul 2009¹¹ (anul de referință) – atunci când a fost adoptat Programul Național de Asigurare a Egalității de Gen 2010-2015, cât și pentru fiecare an, pentru a putea înțelege care a fost impactul acestui Program, dar și a altor măsuri de politică publică asupra nivelului egalității de gen în Republica Moldova.

Calcularea Indexului pornește de la premisa conceptuală că într-o societate în care există o deplină egalitate de gen, bărbații și femeile sunt supuși în aceeași măsură efectelor fenomenelor pozitive sau negative din domeniile selectate. Altfel spus, într-o societate în care există deplină egalitate de gen, rata de ocupare sau rata de șomaj a femeilor trebuie să fie egală cu cea a bărbaților. Dacă valorile indicatorului pentru bărbați și pentru femei sunt egale, atunci, raportul lor mereu va fi egal cu 1, **indiferent de cum acestea sunt raportate**, vezi formula de mai jos.

$$\text{dacă } \textit{indicator bărbați} = \textit{indicator femei} \text{ atunci } \textit{Index} = \frac{\textit{Indicatorbărabați}}{\textit{Indicatorfemei}} = \frac{\textit{Indicatorfemei}}{\textit{Indicatorbărabați}} = 1$$

Dacă valorile indicatorului sunt egale, deci raportându-le vom obține 1, iar dacă acestea nu sunt egale, iar raportând indicatorul mai mic la cel mai mare vom avea mereu o cifră mai mică ca 1 – fapt ce va indica o inegalitate.

$$\text{dacă } \textit{indicator bărbați} > \textit{indicator femei} \text{ atunci } \textit{Index} = \frac{\textit{indicatorfemei}}{\textit{indicatorbărabați}} \leq 1$$

Altfel spus, atunci când valoarea indexului va fi aproape de 0 – acest lucru va indica inegalitate semnificativă. Când, însă, valoarea indexului va fi aproape de 1 – aceasta semnalează o inegalitate mai puțin semnificativă. Pentru claritate, atunci când vom raporta indicatorii, de fiecare dată îi vom înmulți cu 100, astfel, valoarea indexului va putea varia de la 0 – lipsa totală de egalitate la 100 – egalitate perfectă.

Calcularea Indexului presupune, în primul rând, calcularea valorilor pentru fiecare din cele 6 domenii. Pentru fiecare domeniu, subindex-ul este calculat în baza **mediei aritmetice simple** a raportării valorilor indicatorilor pentru femei și bărbați, selectați pentru domeniul dat. În anexa 2 sunt oferite calculele pentru domeniile cheie ale Indexului Egalității de Gen.

Astfel, în final vom obține valorile pentru sub index pentru 6 domenii, calculați pentru anii 2009, 2016, 2017, 2018, 2019 și 2020. Indexul egalității de gen este calculat ca **media aritmetică simplă** a subindexurilor pentru anii respectivi.

¹¹ Pentru o mică parte din indicatori, această regulă nu a fost respectată din motive obiective, fapt menționat în tabelul de calcule. Spre exemplu BNS a modificat în 2011 modalitatea de calcul a salariului mediu, fapt care a făcut imposibilă compararea salariului mediu din 2009 cu cel din 2014.

ANEXA 2. CALCULELE INDEXULUI EGALITĂȚII DE GEN PE DOMENII

PIAȚA MUNCII								
Indicatori	Femei	Bărați	Raportări 2020	2019	2018	2017	2016	2009
Rata de ocupare, %	40	44,2	90,50	88,40	90,7	90,78	88,84	88,5
Rata de ocupare a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-49 de ani, care au cel puțin un copil de 0-6 ani, %	39,1	55,5	70,45	64,98	69,74	67,32	66,55	65,95
Segregarea pe orizontală a pieței muncii	0,59		59	62	59	58	58	58
Segregarea pe verticală a pieței muncii	0,56		56	57	59	58	55	53
Ponderea persoanelor ocupate în sectorul informal non agricol, %	6,9	17,9	38,55	41,04	40,74	39,78	40,98	54,81
Index		62,84		62,68	63,84	62,78	61,87	64,05

POLITICA								
Indicatori	Femei	Bărați	Raportări 2020	2019	2018	2017	2016	2009
Ponderea candidaților în cadrul alegerilor Parlamentare, %	34,8	65,2	53,37	52,21	42,96	42,96	42,96	39,66
Ponderea deputaților în Parlament, %	25,00	75,00	33,33	36,43	27,86	27,84	27,86	32,91
Ponderea candidaților pentru funcția de consilier local, %	45,76	54,24	84,35	53,61	53,61	53,61	53,61	39,66
Ponderea candidaților la funcția de primar, %	27,1	72,9	37,17	29,03	29,03	29,03	29,03	23,3
Ponderea persoanelor alese în funcția de primar, %	21,83	78,17	27,93	26,84	26,48	26,10	25,79	22,71
Index		47,23		39,62	35,99	35,91	35,85	31,65

EDUCAȚIE								
Indicatori	Femei	Bărați	Raportări 2020	2019	2018	2017	2016	2009
Ponderea studenților în domeniile cu profil exact (științe ale naturii, științe exacte, inginerie, tehnologii de fabricare, tehnologie chimică, arhitectură și construcții), %* ¹²	11,05	35,49	31,14	34,53	32,84	32,13	31,85	36,61

¹² Pentru domeniul **Educației** au fost aplicate unele modificări, în consecința ajustării datelor de către Biroul Național de Statistică în anii precedenți. Astfel, pentru primii doi indicatori – ponderea studenților în domeniile cu profil exact și a celor cu profil umanist – unele dintre domeniile inițial incluse au fost înlocuite cu altele aproximativ similar. Au fost excluse următoarele domenii: Asistența socială, Științe ale comunicării, Medicina și Farmacia reformulată în Sănătate, Protecția Mediului, Militărie. Au fost adăugate următoarele domenii: Jurnalism și informare, Științe administrative, Științe chimice, Științe biologice, Științe fizice, Matematica și statistica, Tehnologii ale informației și comunicațiilor, Silvicultura.

Ponderea studenților în domeniile cu profil umanist (științe ale educației, arte, științe umanistice, științe politice, științe sociale, asistența socială, științe ale comunicării), %* ¹³	37,21	12,42	33,38	35,85	34,89	34,55	33,67	36,04
Ponderea studenților din programele de învățământ superior, %	57,9	42,1	72,71	72,12	74,48	73,01	73,91	76,06
Ponderea absolvenților în instituțiile de învățământ secundar profesional, %	30,46	69,54	43,80	48,03	45,51	52,77	52,21	45,14
Ponderea persoanelor (25-64 ani) care au studii superioare, %	23,78	18,3	76,96	76,71	76,51	75,33	76,83	83,08
Index		51,60		53,45	52,85	53,56	53,69	55,39

ACCESUL LA RESURSE

Indicatori	Femei	Bărbați	Raportări 2020	2019	2018	2017	2016	2009
Salariul mediu net lunar (2009=2011), MDL	4764,2	5555,2	85,76	87,18	85,80	87,04	87,85	87,82
Pensia medie	1520,21	1940,06	78,36	81,00	81,91	82,22	82,83	85,81
Ponderea de venituri din activitatea salarială în gospodăria după capul gospodăriei, % (actualizată)	39,1	51,8	75,48	81,95	79,67	80,48	82,94	82,92
Ponderea de venituri din activitatea individuală non agricolă după capul gospodăriei, % (actualizată)	4,2	6,9	60,87	61,19	71,79	46,15	42,22	57,89
Ponderea veniturilor din prestații sociale după capul gospodăriei, % (actualizată)	22	17,2	78,18	73,99	74,41	78,50	73,00	72,9
Index		75,73		77,06	78,72	74,88	73,77	77,47

PERCEPTII SI STEREOTIPURI

Indicatori	Raportări 2020	2019	2018	2017	2016	2009
Destinul femeii este familia și gospodăria	49	40	28	36	38	38
Femeile nu au ce căuta în politică	80	81	71	71	78	70
Femeile sunt mai puțin capabile și nu pot ocupa funcții de conducere	88	84	81	80	79	68
Este mai mult de datoria bărbaților să aducă bani în casă	39	27	20	27	18	15
Este mai mult datoria femeilor să se ocupe de treburile casei	47	38	37	43	21	21
Index	60,44	54,0	47,40	51,40	46,80	42,40

¹³ ibidem

SANATATEA

Indicatori	Femei	Bărbați	Raportări 2020	2019	2018	2017	2016	2009
Mortalitatea generală a populației, bolile aparatului respirator, la 100 000 de locuitori (actualizată)	33	85,1	38,78	41,79	40,07	39,11	40,63	46,65
Morbiditatea prin tumori maligne la 100 000 locuitori (actualizate)	175,6	282,5	62,16	63,39	65,57	66,82	67,95	93,36
Durata medie de speranță de viață (actualizată)	75	66,2	88,27	89,05	88,54	88,47	88,59	88,96
Mortalitatea generală a populației, bolilor aparatului circulator, la 100 000 locuitori (actualizată)	825,7	768,3	93,05	90,46	92,97	89,65	88,37	91,77
Mortalitatea generală a populației, bolilor aparatului digestiv, la 100 000 locuitori (actualizată)	107,6	144,4	74,52	79,65	78,28	81,50	86,76	87,38
Mortalitatea generală a populației, traume și otrăviri, la 100 000 de locuitori (actualizată)	31,5	141,3	22,29	23,20	25,96	25,40	24,83	27,16
Index		63,18		64,59	65,23	65,16	66,19	72,55

DESPRE CENTRUL PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE

Creat în anul 1998, *Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD)* este o instituție obștească, care își propune să contribuie la promovarea unui discurs integrator cu privire la problematica genurilor umane, statutul femeii și egalitatea de șanse pentru femei și bărbați. CPD se afirmă în calitate de structură neguvernamentală, care pledează pentru implementarea conceptului egalității de gen în toate domeniile vieții, promovarea politicilor publice în domeniu, abordarea problemelor ce țin de rolul femeii în societate și abilitarea acesteia, eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, fiind concomitent și un centru de documentare, informare și instruire pentru ONG-urile de profil și grupurile de inițiativă.

Scop. Dezvoltarea și consolidarea resurselor și mecanismelor de abilitare echitabilă a femeilor și bărbaților în vederea promovării egalității de gen în Republica Moldova prin susținerea unui demers coerent de influențare a politicilor.

Misiune. CPD promovează valorile egalității de gen, ca parte componentă a unei societăți deschise, în scopul consolidării unui parteneriat autentic de gen.

Viziune. CPD pledează pentru edificarea unei comunități cu perspective și oportunități egale pentru membrii/ele săi/sale, a unei societăți în care femeile și bărbații sunt cetățeni cu drepturi depline, capabili să soluționeze problemele în comun, să beneficieze în mod egal de noile oportunități și să se angajeze plenar în activități politice, economice și sociale.

ADRESA NOASTRĂ:

Centrul "Parteneriat pentru Dezvoltare"

str. Armenească 13

Chișinău, MD-2012, Republica Moldova

Tel.: +(373 22) 23-70-89; 20-71-58

Tel./Fax: +(373 22) 20-71-57

www.progen.md

e-mail: cpd@progen.md